

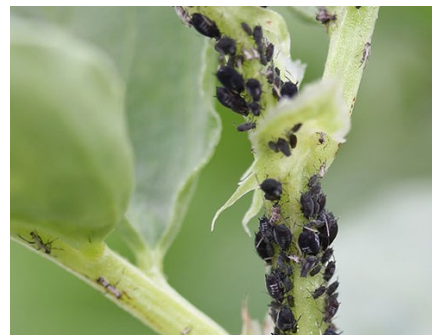
Bekæmpelse af bladlus og andre skadedyr i ærter og hestebønner

Det varme og tørre vejr i en lang periode betyder, at bladlusene for alvor er ved at gøre deres indtog i afgrøderne, og i den seneste uges tid er der - især på øerne og i det sønderjyske - observeret store forekomster af bladlus. En desværre fortsat varm og tør vejrmelding betyder, at lusene vil udvikle sig meget hurtigt og i mange marker landet over. Udover vårkornet og hveden bør ærter og hestebønner tjekkes løbende for angreb fra nu.

Bladlus i ærter og hestebønner

Ærter og hestebønner er især følsomme for angreb af ærte- og bededbladlus i blomstringsperioden, hvor kraftige angreb kan medføre tab af blomster. Angreb bør bekæmpes fra nu og frem til afblomstring hvis mere end 10-15% angrebne planter og begyndende kolonidannelse. Når bælg sæden er afblomstret, og bælgene har opnået fuld længde og begynder at svulme, skal der være mere en 50% angrebne planter, før en bekæmpelse af bladlus er rentabel.

I ærter sidder bladlusene ofte gemt omkring knopanlæggene i topskuddene. Når marken skal undersøges for eventuelle angreb, kan man anvende et fast underlag, hvorpå topskuddene bankes, så bladlusene slås løse. I hestebønner findes lusene ofte på undersiden af bladene, hvor de sidder i tætte kolonier. Bladlusene kan optræde meget uensartet i marken, så derfor skal flere steder undersøges. Tidlige angreb af bladlus kan også overføre bl.a. virussygdommen ærte-dværgvirose ("virusgulst") i både ærter og hestebønner. Angreb optræder pletvis ligesom havrerødsot i korn. De angrebne planter er lavere og gule. Ved tidlige angreb kan skudspidsen visne, og der dannes ikke bælg og frø.

Billede 1 og 2. Ærtbladlus i henholdsvis ærter og hestebønner.

Billede 3. Bededbladlus i hestebønner.

Bønnefrøbiller i hestebønner

Bønnefrøbiller er et nyere skadedyr, som breder sig i Danmark. Angrebene har hidtil i de fleste tilfælde været mindre udbredte og svage. Det er svært at ramme det rigtige sprøjtetidspunkt og få god effekt, og generel bekæmpelse anbefales derfor ikke. Bekæmpelse kan dog være aktuel i hestebønner til fremavl, da billerne ved kraftige angreb kan skade spireevnen. I svenske forsøg er den bedste effekt opnået ved sprøjtning

omkring blomstring. Det bedste tidspunkt i UK angives til at være, når der er udviklet 5-6 blomsterklaser, og der endnu ikke er meget tegn på bælgudvikling.

Ærteviklere i ærter

I foderærter er ærteviklere ("orm" i ærter) oftest uden betydning. I konserver-/plukærter (og konsum-/fremavlsærter) forårsager larverne en alvorlig kvalitetsforringelse, og derfor anbefales at opstille feromonfælder i marken senest ved begyndende blomstring for at følge flyvningen af ærteviklere. I gennemsnit af to års landsforsøg blev procent ærtefrø med gnav reduceret fra 4,6 til 1,7 ved skadedyrsbekæmpelse i st. 71 (10% bælg i fuld størrelse). I forsøg er desuden fundet, at 10% angrebne bælg kan reducere spireevnen med knap 4%, hvorfor man skal være ekstra opmærksom i fremavlsærter.

Flyvningen af ærteviklere kan følges via feromonfælder, som kan bestilles på www.ekoplan.dk. Der anbefales min. to fælder pr. mark og flere fælder i større marker over 10 ha. Den vejledende bekæmpelsestærskel for konsum- og fremavlsærter er en summeret fangst på 50 ærteviklere i alt fra to fælder. Den vejledende bekæmpelsestærskel for konserver-/plukærter er en summeret fangst på 10 ærteviklere i alt fra to fælder. Når tærsklen overskrides, skal larvernes klækning afventes (10-20 dage efter), før en bekæmpelse iværksættes. Det optimale bekæmpelsestidspunkt for ærteviklere ligger derfor oftest senere end tidspunktet for eventuel bladlusbekæmpelse.

Middelvalg

I tabel 1 ses anbefalinger til bekæmpelse af skadedyr i ærter og hestebønner op imod og under blomstringen. Anvend min. 200 l/ha vand.

Tabel 1. Anbefalede løsninger mod skadedyr i ærter og hestebønner op imod og under blomstring.

Skadedyr	Middel	Dosering pr. ha	Bemærkning
Bladlus alene*	Pirimor 500 WG	0,125 kg	Pirimor senest st. 88 (80% af bælgene modne og mørke, frøene tørre og hårde). Maks 1 beh. pr. sæson. Pirimor anbefales ved kraftige angreb af bladlus.
	eller Mavrik	0,1 l	
Ærteviklere eller bønnefrøbiller og samtidig bladlus**	Mavrik	0,15-0,2 l	Mavrik senest st. 79 (næsten alle bælg har fuld længde). Maks. 2 beh. pr. sæson. Lamdex senest i st. 71 (10% af bælgene har fuld længde). Maks. 3 beh. pr. sæson. Lamdex kun udenfor biernes flyvetid ca. kl. 21-03 over blomstrende planter. Lamdex har bedst sideeffekt på bønnefrøbiller.
	eller Lamdex	0,2-0,3 kg	

*Ved anvendelse af Pirimor 500 WG forsvinder bladlusene ret hurtigt efter bekæmpelsen. Ved anvendelse af Mavrik og Lamdex forbliver bladlusene ofte længe i marken uanset den anvendte dosering.

**Der kan evt. anvendes en blanding af Pirimor 500 WG og Mavrik/Lamdex, hvis der ønskes en god synlig effekt på bladlus og samtidig effekt på ærteviklere eller bønnefrøbiller.